Zbornik sudske prakse

MIŠLJENJE NEZAVISNOG ODVJETNIKA
GERARDA HOGANA
od 14. siječnja 2020.[1]

Predmet C-19/19

État belge
protiv
Pantochim SA, u stečaju

(zahtjev za prethodnu odluku koji je uputio Cour de cassation (Kasacijski sud, Belgija))

„Zahtjev za prethodnu odluku – Direktiva 76/308/EEZ – Uzajamna pomoć kod naplate potraživanja – Direktiva 2008/55/EZ – Članci 6. i 10. – Direktiva 2010/24/EU – Članak 13. stavak 1. – Prijeboj poreznog potraživanja naplaćenog u ime države članice koja podnosi zahtjev s poreznim dugom države članice koja prima zahtjev – Status naplaćenog potraživanja – Tumačenje pojma ‚povlašteni tretman'"

I. Uvod

1. Ovaj zahtjev za prethodnu odluku odnosi se na tumačenje članka 6. stavka 2. i članka 10. Direktive Vijeća 76/308/EEZ od 15. ožujka 1976. o uzajamnoj pomoći kod naplate potraživanja koja proizlaze iz poslova koji čine dio sustava financiranja Europskog fonda za smjernice i jamstva u poljoprivredi (EFSJP), poljoprivrednih pristojbi i carina[2] kao i članka 6. drugog stavka i članka 10. Direktive Vijeća 2008/55/EZ od 26. svibnja 2008. o uzajamnoj pomoći kod naplate potraživanja vezanih za određene pristojbe, carine, poreze i druge mjere[3].

2. Zahtjev je upućen u postupku između État belge (Belgijska Država) i društva Pantochim SA, u stečaju. Postavljena pitanja u bitnome se odnose na to može li se porezno potraživanje koje društvo Pantochim ima prema Belgijskoj Državi prebiti s potraživanjem poreza na dodanu vrijednost (u daljnjem tekstu: PDV) koje Njemačka Država ima prema tom društvu. Njemačka Država je na temelju Direktive 76/308, kako je prenesena u belgijsko pravo, zatražila pomoć od Belgijske Države radi naplate odnosnog duga.

3. Ubrzo ću se vratiti činjeničnom stanju ovog predmeta, ali najprije je potrebno izložiti relevantne pravne odredbe.

1 Izvorni jezik: engleski

2 SL 1976., L 73, str. 18.

3 SL 2008., L 150, str. 28.

II. Pravni okvir

A. Pravo Unije

1. Direktiva 76/308

4. Članak 6. Direktive 76/308 u svojoj izvornoj verziji predviđa:

„1. Na zahtjev tijela koje podnosi zahtjev, tijelo koje prima zahtjev, u skladu sa zakonima, propisima i administrativnim odredbama koje se primjenjuju na naplatu sličnih potraživanja proizašlih u državi članici u kojoj tijelo koje prima zahtjev ima sjedište, naplaćuje potraživanja koja su predmet instrumenta kojim se dozvoljava njihovo izvršenje.

2. U tu svrhu, svako potraživanje u vezi s kojim se podnosi zahtjev za naplatu smatra se potraživanjem države članice u kojoj tijelo koje prima zahtjev ima sjedište […].” [neslužbeni prijevod]

5. Članak 10. Direktive 76/308 u svojoj izvornoj verziji predviđa:

„Potraživanjima čija se naplata zahtijeva ne daje se povlašteni tretman u državi članici u kojoj tijelo koje prima zahtjev ima sjedište.” [neslužbeni prijevod]

2. Direktiva 2008/55

6. Uvodna izjava 1. Direktive 2008/55 predviđa:

„Direktiva Vijeća 76/308/EEZ od 15. ožujka 1976. o uzajamnoj pomoći kod naplate potraživanja vezanih za određene pristojbe, poreze, carine i druge mjere nekoliko je puta znatno izmijenjena. U interesu jasnoće i racionalnosti, tu direktivu treba kodificirati.” [neslužbeni prijevod]

7. Članak 6. Direktive 2008/55 predviđa:

„Na zahtjev tijela koje podnosi zahtjev, tijelo koje prima zahtjev, u skladu sa zakonima, propisima i administrativnim odredbama koje se primjenjuju na naplatu sličnih potraživanja proizašlih u državi članici u kojoj tijelo koje prima zahtjev ima sjedište, naplaćuje potraživanja koja su predmet instrumenta kojim se dozvoljava njihovo izvršenje.

U tu svrhu, svako potraživanje u vezi s kojim se podnosi zahtjev za naplatu smatra se potraživanjem države članice u kojoj tijelo koje prima zahtjev ima sjedište […].” [neslužbeni prijevod]

8. Članak 10. Direktive 2008/55 predviđa:

„Ne dovodeći u pitanje članak 6. drugi stavak, potraživanja čija se naplata zahtijeva ne uživaju nužno povlašteni tretman koji se priznaje sličnim potraživanjima proizašlima u državi članici u kojoj tijelo koje prima zahtjev ima sjedište.” [neslužbeni prijevod]

3. Direktiva 2010/24/EU

9. Direktiva 2008/55 stavljena je izvan snage, s učinkom od 1. siječnja 2012., člankom 29. Direktive Vijeća 2010/24/EU od 16. ožujka 2010. o uzajamnoj pomoći kod naplate potraživanja vezanih za poreze, carine i druge mjere [4].

10. Članak 10. stavak 1. Direktive 2010/24 predviđa:

„Na zahtjev tijela koje je podnositelj zahtjeva, tijelo kojem se upućuje zahtjev naplaćuje potraživanja koja su predmet instrumenta kojim se dozvoljava izvršenje u državi članici koja podnosi zahtjev."

11. Članak 13. stavak 1. Direktive 2010/24 predviđa:

„Za potrebe naplate u državi članici koja prima zahtjev, svako potraživanje u vezi kojega je podnesen zahtjev za naplatu, smatra se potraživanjem države članice koja prima zahtjev, osim ako je ovom Direktivom predviđeno drukčije. Država članica koja prima zahtjev koristi ovlasti i postupke predviđene zakonima, propisima i administrativnim odredbama države članice koja prima zahtjev koji se primjenjuju na potraživanja vezana uz isti ili u izostanku istih, sličan porez ili carinu, osim kada je ovom Direktivom predviđeno drukčije.

[…]

Država članica koja prima zahtjev nije obvezna dodijeliti prednost danu sličnim naplatama proizašlim u toj državi članici naplatama druge države članice, osim ako nije drukčije dogovoreno između predmetnih država članica ili predviđeno zakonom države članice koja prima zahtjev. Država članica koja daje prednost potraživanjima druge države članice ne smije odbiti dati istu prednost istim ili sličnim potraživanjima druge države članice pod istim uvjetima.

[…]."

12. Članak 13. stavak 5. Direktive 2010/24 predviđa:

„Ne dovodeći u pitanje članak 20. stavak 1., tijelo kojem se upućuje zahtjev uplaćuje tijelu koje je podnositelj zahtjeva naplaćene iznose vezane za potraživanje i kamate navedene u stavcima 3. i 4. ovog članka."

B. Belgijsko pravo

13. Članak 12. loi du 20 juillet 1979 concernant l'assistance mutuelle en matière de recouvrement des créances relatives à certaines cotisations, droits, taxes et autres mesures (Zakon od 20. srpnja 1979. o uzajamnoj pomoći kod naplate potraživanja vezanih za određene pristojbe, carine, poreze i druge mjere) (*Moniteur belge* od 30. kolovoza 1979., str. 9457.; u daljnjem tekstu: Zakon od 20. srpnja 1979.) predviđa:

„Belgijsko tijelo koje prima zahtjev potraživanja čiju naplatu zahtijeva strano tijelo naplaćuje kao da se radi o potraživanjima proizašlima u Kraljevini [Belgiji]".

14. Članak 15. tog zakona predviđa:

„Potraživanja čija se naplata zahtijeva ne uživaju nikakav povlašteni tretman".

4 SL 2010., L 84, str. 1. (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 2., svezak 17., str. 295.)

15. Članak 334. loi-programme du 27 décembre 2004 (*Moniteur belge* od 31. prosinca 2004., str. 87006.; u daljnjem tekstu: Programski zakon od 27. prosinca 2004.), u verziji koja se primjenjivala do 7. siječnja 2009., predviđa:

„Nadležni službenik može sve iznose koji se dužniku moraju vratiti ili platiti na temelju pravnih odredbi o porezima na dohodak, porezima koji se smatraju ekvivalentnima tim porezima, porezu na dodanu vrijednost […] prebiti s potraživanjima koja prema tom dužniku postoje na ime poreza na dohodak, poreza koji se smatraju ekvivalentnima tim porezima, porezu na dodanu vrijednost […] ako ista nisu sporna ili ih se više ne osporava.

Prethodni stavak nastavlja se primjenjivati u slučaju pljenidbe, asignacije ili prijenosa potraživanja ili ako postoji više potraživanja ili je u tijeku stečajni postupak."

16. Članak 334. prvi stavak Programskog zakona od 27. prosinca 2004., kako je izmijenjen člankom 194. loi-programme du 22 décembre 2008 (*Moniteur belge* od 29. prosinca 2008., str. 68649.; u daljnjem tekstu: Programski zakon od 22. prosinca 2008.), a prije njegove izmjene loi du 25 décembre 2016 (u daljnjem tekstu: Zakon od 25. prosinca 2016.), kako se primjenjuje na činjenično stanje od 8. siječnja 2009., predviđa:

„Nadležni službenik sve iznose koji se nekoj osobi moraju vratiti ili platiti u okviru primjene propisa o porezima koji su u nadležnosti Service public fédéral Finances (Savezna javna služba za financije) ili porezima čije prikupljanje i naplatu osigurava ta savezna javna služba […] može bez formalnosti i po slobodnoj procjeni prebiti s iznosima koje ta osoba duguje na temelju odnosnih propisa o porezima ili s potraživanjima na ime poreza čije prikupljanje i naplatu osigurava Savezna javna služba za financije […]. Ta mogućnost ograničena je na nesporni iznos duga u odnosu na tu osobu.

Prethodni stavak nastavlja se primjenjivati u slučaju pljenidbe, asignacije ili prijenosa potraživanja ili ako postoji više potraživanja ili je u tijeku stečajni postupak."

III. Spor u glavnom postupku i prethodna pitanja

17. Pantochim je javno trgovačko društvo nad kojim je 26. lipnja 2001. presudom tribunala de commerce de Charleroi (Trgovački sud u Charleroiu, Belgija) pokrenut stečajni postupak. Društvo Pantochim je u okviru tog postupka Belgijskoj Državi platilo puni iznos povlaštenog duga na ime PDV-a.

18. Belgijska Država je u okviru stečajnog postupka istaknula i dug od 634 275,50 eura na ime PDV-a, plus kamate, koji se trebao platiti Njemačkoj Državi. Taj dug na ime PDV-a (u daljnjem tekstu: njemački dug na ime PDV-a) prijavljen je kao neosigurani dug. Iz zahtjeva za prethodnu odluku čini se da je Njemačka Država na temelju Direktive 76/308, kako je prenesena u belgijsko pravo, zatražila pomoć radi naplate odnosnog duga na ime PDV-a.

19. Pitanje koje nas u ovom predmetu zanima javlja se zato što društvo Pantochim ima znatno porezno potraživanje prema Belgijskoj Državi. Kada je Belgijska Država navela da svoj porezni dug prema društvu Pantochim namjerava na temelju članka 334. Programskog zakona od 27. prosinca 2004. prebiti s njemačkim poreznim dugom, stečajni upravitelji tog društva odgovorili su pokretanjem postupka protiv Belgijske Države. Tribunal de première instance du Hainaut, division Mons, Belgique (Prvostupanjski sud u Hainautu, odjel u Monsu, Belgija) odlučio je da Belgijska Država ne može prebiti dugove u pitanju. U žalbenom postupku, Cour d'appel de Mons (Žalbeni sud u Monsu, Belgija) je presudom od 27. lipnja 2016. potvrdio tu odluku i naložio Belgijskoj Državi da društvu Pantochim plati 502 991,47 eura plus kamate.

20. Belgijska Država potom je podnijela kasacijsku žalbu Couru de cassation (Kasacijski sud, Belgija). Ona smatra da je Cour d'appel de Mons (Žalbeni sud u Monsu) povrijedio, među ostalim, članak 6. stavak 2. Direktive 76/308 jer ju je spriječio da dug prema Njemačkoj Državi naplati kao da je njezin vlastiti. Osim toga, Belgijska Država ne smatra da prijeboj dugova u skladu s člankom 334. Programskog zakona od 27. prosinca 2004. čini „povlašteni tretman" u smislu članka 10. Direktive 76/308.

21. Taj je sud istaknuo nekoliko zaključaka Coura d'appel de Mons (Žalbeni sud u Monsu) koje Belgijska Država osporava.

22. Kao prvo, Cour d'appel de Mons (Žalbeni sud u Monsu, Belgija) zaključio je da „članak 334. Programskog zakona ne isključuje izričito odredbe Građanskog zakonika vezane za prijeboj", koje zahtijevaju „postojanje dvaju uzajamnih dugova […] između istih osoba koje djeluju u istom svojstvu". Cour d'appel de Mons (Žalbeni sud u Monsu) naveo je da „potraživanje Njemačke Države, čak i ako ga je moguće naplatiti kao potraživanje Belgijske Države, svejedno ostaje potraživanje Njemačke Države", zbog čega „zakonski prijeboj nije moguć jer ne postoje uzajamni dugovi između istih osoba, s obzirom na to da Belgijska Država želi prebiti svoj dug prema [društvu Pantochim] s dugom [društva Pantochim] prema Njemačkoj Državi". Taj je sud dalje naveo da članak 334. Programskog zakona, „čak i ako bi se za porezni prijeboj smatralo da je *sui generis*, mogućnost prijeboja ne priznaje za potraživanja koja ne pripadaju Belgijskoj Državi".

23. Kao drugo, Cour d'appel de Mons (Žalbeni sud u Monsu) zaključio je da odredbe direktive ne mijenjaju ništa od navedenog jer iako je „točno da potraživanja za čiju se naplatu traži pomoć treba smatrati potraživanjima države članice od koje se ta pomoć traži i da ih na isti način treba naplatiti", ostaje činjenica da „potraživanja koja treba naplatiti uživaju isti povlašteni tretman kao slična potraživanja proizašla u državi članici u kojoj tijelo koje prima zahtjev za pomoć ima sjedište samo ako je tako predviđeno zakonodavstvom te države ili sporazumom između države članice koja podnosi zahtjev i države članice koja prima zahtjev". Cour d'appel de Mons (Žalbeni sud u Monsu) dodao je da „pojam ‚povlašteni tretman', u nedostatku ikakve njegove definicije u direktivi, treba shvatiti u njegovu uobičajenom značenju prednosti ili povlastice".

24. U tim okolnostima, Cour de cassation (Kasacijski sud) odlučio je prekinuti postupak i uputiti sljedeća pitanja:

„1. Treba li odredbu prema kojoj se potraživanje u vezi s kojim se podnosi zahtjev za naplatu ‚smatra potraživanjem države članice u kojoj tijelo koje prima zahtjev ima sjedište', kao što je to predviđeno člankom 6. [drugim podstavkom] Direktive [2008/55], koji zamjenjuje članak 6. stavak 2. Direktive [76/308], tumačiti na način da se potraživanje države koja podnosi zahtjev smatra potraživanjem države koja prima zahtjev, tako da potraživanje države koja podnosi zahtjev stječe svojstvo potraživanja države kojoj se podnosi zahtjev?

2. Treba li pojam ‚povlašteni tretman' iz članka 10. Direktive [2008/55] i, prije kodifikacije, članka 10. Direktive [76/308], smatrati prioritetnim pravom vezanim uz to potraživanje, koje mu daje pravo prvenstva pred drugim potraživanjima u slučaju postojanja više potraživanja, ili bilo kojim mehanizmom koji ima za učinak, u slučaju postojanja više potraživanja, prioritetnu naplatu potraživanja?

3. Treba li mogućnost da porezna uprava, u skladu s uvjetima iz članka 334. Programskog zakona od 27. prosinca 2004., izvrši prijeboj u slučaju postojanja više potraživanja smatrati povlaštenim tretmanom u smislu članka 10. gore navedenih direktiva?"

IV. Postupak pred Sudom

25. Pisana očitovanja podnijeli su društvo Pantochim, belgijska i španjolska vlada te Europska komisija. Sud je presudu odlučio donijeti bez održavanja rasprave.

V. Analiza

A. Uvodne napomene

26. Cour de cassation (Kasacijski sud) u svojim prethodnim pitanjima koja je postavio Sudu upućuje na određene odredbe Direktive 76/308 i Direktive 2008/55. Ne upućuje na Direktivu 2010/24. Smatram da je prije razmatranja tih pitanja potrebno utvrditi koja je direktiva vremenski primjenjiva. To je važno zato što između teksta članka 6. stavka 2. Direktive 76/308, članka 6. stavka 2. Direktive 2008/55 te članka 10. stavka 1. i članka 13. stavka 1. prvog podstavka Direktive 2010/24 postoje određene razlike, mada te odredbe, naravno, imaju isto područje primjene. Međutim, to se ne može reći za članak 10. Direktive 76/308[5], članak 10. Direktive 2008/55 i članak 13. stavak 1. treći podstavak Direktive 2010/24[6].

27. Sud je u točki 20. presude od 1. srpnja 2004., Tsapalos i Diamantakis (C-361/02 i C-362/02, EU:C:2004:401), utvrdio da odredbe Direktive 76/308, s obzirom na to da je njome uređeno samo priznavanje i naplata određenih kategorija potraživanja proizašlih u drugoj državi članici, a da pritom nisu utvrđena pravila o njihovu nastanku ili opsegu, treba jednostavno smatrati postupovnim pravilima. Prema mojemu mišljenju, taj navod Suda primjenjiv je i u pogledu direktiva 2008/55 i 2010/24.

28. U skladu s ustaljenom sudskom praksom, postupovna pravila obično se smatra primjenjivima na sve postupke koji su u tijeku u trenutku njihova stupanja na snagu, dok se materijalna pravila pak obično tumači na način da se ne primjenjuju na situacije koje su postojale prije njihova stupanja na snagu[7].

29. Članak 29. Direktive 2010/24 propisuje da se Direktiva 2008/55 stavlja izvan snage s učinkom od 1. siječnja 2012. te da se upućivanja na direktivu stavljenu izvan snage tumače kao upućivanja na Direktivu 2010/24[8]. U Direktivi 2010/24 nije predviđeno nikakvo prijelazno uređenje.

30. Stoga smatram da se na postupak koji je trenutno u tijeku pred sudom koji je uputio zahtjev primjenjuje Direktiva 2010/24, a ne Direktiva 76/308 ili Direktiva 2008/55.

5 U njegovoj izvornoj verziji

6 Sud je već naveo, u točki 72. presude od 29. travnja 2004., Komisija/Vijeće (C-338/01, EU:C:2004:253), da „članak 10. Direktive 76/308, koji je predviđao da se potraživanjima ne smije dati povlašteni tretman u državi članici u kojoj tijelo kojem se podnosi zahtjev ima sjedište, nakon izmjene [Direktivom Vijeća 2001/44/EZ od 15. lipnja 2001. o izmjeni Direktive 76/308 (SL 2001., L 175, str. 17.)] predviđa da takva potraživanja neće nužno imati povlašten tretman kakav imaju slična potraživanja proizašla u državi članici u kojoj tijelo koje prima zahtjev ima sjedište. Takva *izmjena čini bitnu promjenu u tretmanu potraživanja obuhvaćenih Direktivom 76/308* utoliko što čini obrat načela koje se do tada primjenjivalo, a prema kojem takva potraživanja nisu mogla imati povlašten tretman u državi članici koja prima zahtjev." [neslužbeni prijevod] Moje isticanje

7 Presuda od 1. srpnja 2004., Tsapalos i Diamantakis (C-361/02 i C-362/02, EU:C:2004:401, t. 19.). Komisija u točki 42. svojih očitovanja ističe da, s obzirom na to da u zahtjevu za prethodnu odluku nije naveden datum na koji je Njemačka Država podnijela zahtjev za naplatu, nije moguće utvrditi koja je od triju direktiva primjenjiva u glavnom postupku. Društvo Pantochim te belgijska i španjolska vlada upućuju i na Direktivu 76/308 i na Direktivu 2008/55.

8 Direktiva 76/308 stavljena je izvan snage člankom 25. Direktive 2008/55 s učinkom od 30. lipnja 2008. Vidjeti članak 26. Direktive 2008/55.

B. Prvo pitanje

31. Sud koji je uputio zahtjev svojim prvim pitanjem u biti pita treba li članak 13. stavak 1. prvi podstavak Direktive 2010/24 – koji predviđa da se „svako potraživanje u vezi kojega je podnesen zahtjev za naplatu, smatra […] potraživanjem države članice koja prima zahtjev" – tumačiti na način da potraživanje države članice koja podnosi zahtjev (u ovom predmetu je to Njemačka) stječe status potraživanja države članice koja prima zahtjev (u ovom predmetu je to Belgija).

32. Iz ustaljene sudske prakse proizlazi da su Direktivom 76/308 uspostavljena zajednička pravila o uzajamnoj pomoći radi osiguravanja naplate potraživanja vezanih za određene pristojbe, carine i poreze [9]. Taj navod vrijedi i za Direktivu 2010/24 [10]. Naime, Direktivom 2010/24 se područje primjene Direktive 76/308, kako je kodificirana Direktivom 2008/55, proširuje na potraživanja koja ranije nisu bila obuhvaćena potonjim direktivama, kako bi se bolje zaštitili financijski interesi država članica i neutralnost unutarnjeg tržišta te kako bi se uzajamna pomoć učinila učinkovitijom i djelotvornijom. Stoga, ukratko, s obzirom na rastući broj zahtjeva za pomoć, Direktivom 2010/24 načelno se želi olakšati i potaknuti takva uzajamna pomoć [11].

33. Članak 1. Direktive 2010/24 predviđa da se njome propisuju pravila prema kojima države članice moraju *pružiti pomoć* pri naplati u državi članici svih potraživanja iz članka 2. proizašlih u drugoj državi članici. Članak 2. stavak 1. točka (a) Direktive 2010/24 predviđa da je zahtjev za pomoć moguće podnijeti za, među ostalim, naplatu *svih poreza i carina* koje je nametnula država članica ili su nametnuti u njezino ime ili u ime Unije [12]. U skladu s člankom 10. stavkom 1. Direktive 2010/24, tijelo koje prima zahtjev, na zahtjev tijela koje je podnositelj zahtjeva, naplaćuje potraživanja koja su predmet instrumenta kojim se dozvoljava izvršenje u državi članici koja podnosi zahtjev.

34. Sud je u točki 48. presude od 26. travnja 2018., Donnellan (C-34/17, EU:C:2018:282) naveo da se potraživanje koje je predmet zahtjeva za naplatu, sukladno članku 13. stavku 1. Direktive 2010/24, smatra potraživanjem države članice koja prima zahtjev „jer je potonja pozvana da provede nadležnosti i postupke definirane zakonima, propisima i administrativnim odredbama koji se primjenjuju na potraživanja vezana uz isti ili sličan porez ili carinu u njezinu pravnom poretku" [13].

35. Unatoč tomu, važno je istaknuti granice tih komentara u presudi od 26. travnja 2018., Donnellan (C-34/17, EU:C:2018:282). Iz teksta te presude jasno je da je Sud upućivao na *postupovne obveze* države koja prima zahtjev. Stoga sam mišljenja da, iako članak 13. stavak 1. prvi podstavak Direktive 2010/24 zahtijeva da se potraživanja države članice koja podnosi zahtjev iz *postupovne perspektive* smatraju ekvivalentnima [14] potraživanjima države članice koja prima zahtjev, ipak postoje granice područja primjene te fikcije. Konkretno, to potraživanje ne stječe, iz *materijalne perspektive*, status potraživanja države članice koja prima zahtjev.

9 Presuda od 18. listopada 2012., X (C-498/10, EU:C:2012:635, t. 44. i navedena sudska praksa)

10 U skladu s uvodnom izjavom 1. Direktive 2010/24, „[u]zajamna pomoć među državama članicama za naplatu međusobnih potraživanja i potraživanja Unije vezano za pojedine poreze i druge mjere doprinosi pravilnom funkcioniranju unutarnjeg tržišta. Ona osigurava fiskalnu neutralnost i omogućuje državama članicama da uklone diskriminatorne zaštitne mjere u prekograničnim transakcijama kako bi se spriječila prijevara i proračunski gubici." Također vidjeti presudu od 26. travnja 2018., Donnellan (C-34/17, EU:C:2018:282, t. 42.).

11 U tom pogledu, vidjeti presudu od 14. ožujka 2019., Metirato (C-695/17, EU:C:2019:209, t. 29.). Također vidjeti uvodnu izjavu 4. Direktive 2010/24, koja predviđa da je, „[k]ako bi se bolje zaštitili financijski interesi država članica i neutralnost unutarnjega tržišta, potrebno […] proširiti područje djelovanja uzajamne pomoći za naplatu potraživanja vezano za poreze i carine koji još nisu obuhvaćeni režimom uzajamne pomoći za naplatu, a kako bi se bolje suočili s povećanjem zahtjeva za pomoć i proizveli bolje rezultate potrebno je pomoć učiniti učinkovitijom i djelotvornijom i olakšati je u praksi. Kako bi se ispunili ovi ciljevi, potrebne su važne prilagodbe, pri čemu sama promjena postojeće Direktive 2008/55/EZ ne bi bila dovoljna. Tu direktivu stoga treba staviti izvan snage i zamijeniti novim pravnim aktom koji se temelji na postignućima Direktive 2008/55/EZ, ali osigurava jasnija i preciznija pravila gdje je to potrebno."

12 Mora se istaknuti da je Direktivom Vijeća 79/1071/EEZ od 6. prosinca 1979. o izmjeni Direktive 76/308 (SL 1979., L 331, str. 10.) prošireno područje primjene Direktive 76/308 na način da su njime obuhvaćena potraživanja vezana za PDV.

13 Također vidjeti, po analogiji, u pogledu Direktive 76/308, presudu od 14. siječnja 2010., Kyrian (C-233/08, EU:C:2010:11, t. 43.).

14 Mogućnost države članice koja prima zahtjev da uskrati pomoć veoma je ograničena. Vidjeti presudu od 26. travnja 2018., Donnellan (C-34/17, EU:C:2018:282, t. 49. do 51.).

36. To je jasno iz teksta i konteksta samog članka 13. stavka 1. Tako, primjerice, članak 13. stavak 1. treći podstavak Direktive 2010/24 predviđa da „[d]ržava članica koja prima zahtjev *nije obvezna* dodijeliti prednost danu sličnim naplatama proizašlim u toj državi članici naplatama druge države članice, *osim ako* nije drukčije dogovoreno između predmetnih država članica ili predviđeno zakonom države članice koja prima zahtjev”[15]. To samo po sebi dovoljno pokazuje da se potraživanja države članice koja prima zahtjev smatraju drukčijima i zasebnima od potraživanja države članice koja podnosi zahtjev. Na svoj način ujedno pokazuje granice fikcije predviđene u članku 13. stavku 1. prvom podstavku Direktive 2010/24 jer bi njegov treći podstavak bio poprilično beskoristan i nepotreban ako bi se potraživanje države članice koja podnosi zahtjev u tu svrhu doista smatralo materijalno identičnim potraživanju države članice koja prima zahtjev.

37. Stoga, prema mojemu mišljenju, učinak Direktive 2010/24 je taj da država članica koja prima zahtjev djeluje kao nekakav zastupnik u ime države članice koja podnosi zahtjev za potrebe izvršenja potraživanja potonje[16]. Međutim, u nedostatku konkretnog prijenosa potraživanja na državu članicu koja prima zahtjev – a ništa ne upućuje na to da je u predmetnom slučaju do toga došlo – ono ostaje potraživanje države članice koja podnosi zahtjev[17].

38. Naime, mora se podsjetiti da je uloga države članice koja prima zahtjev, u skladu s člankom 1. Direktive 2010/24, *pomoći* državi članici koja podnosi zahtjev u naplati potraživanja *potonje*. Stoga se slažem s navodom španjolske vlade[18] da potraživanje države članice koja podnosi zahtjev nije moguće izjednačiti s potraživanjem države članice koja prima zahtjev te da potraživanje države članice koja podnosi zahtjev ne stječe status potraživanja države članice koja prima zahtjev[19].

39. Sud je u tom pogledu u točki 40. presude od 14. ožujka 2019., Metirato (C-695/17, EU:C:2019:209) nedavno naveo da, „budući da Direktiva 2010/24 ne određuje mjere predostrožnosti u pogledu iznosa koje je naplatila država članica koja je primila zahtjev prije njihova prijenosa u državu članicu koja je podnijela zahtjev, te mjere su u nadležnosti država članica, *pod uvjetom da se poštuje obveza prijenosa naplaćenih iznosa i propisanih kamata*”[20].

40. S obzirom na navedeno, mišljenja sam da članak 13. stavak 1. prvi podstavak Direktive 2010/24, koji predviđa da se „svako potraživanje u vezi kojega je podnesen zahtjev za naplatu, smatra […] potraživanjem države članice koja prima zahtjev”, treba jednostavno tumačiti na način da potonja država članica mora upotrijebiti ovlasti i postupke koji su predviđeni zakonima, propisima i

15 Moje isticanje

16 Država članica koja prima zahtjev naknadu troškova koje pretrpi u vezi sa zahtjevom za naplatu načelno mora zahtijevati od odnosnog dužnika, a ne od države članice koja podnosi zahtjev. U skladu s člankom 20. stavkom 1. Direktive 2010/24, „[…], tijelo kojem se upućuje zahtjev nastoji od dotične osobe namiriti i naplatiti troškove potraživanja koje je nastalo u skladu sa zakonima i propisima države članice koja prima zahtjev”.

17 Sud je u presudi od 14. ožujka 2019., Metirato (C-695/17, EU:C:2019:209, t. 33. i 34.) istaknuo da članak 14. Direktive 2010/24 predviđa podjelu nadležnosti između sudova države članice koja podnosi zahtjev i sudova države članice koja prima zahtjev. U tom smislu, sporovi u pogledu potraživanja moraju se pokrenuti pred sudovima države članice koja podnosi zahtjev, dok se sporovi u pogledu mjera izvršenja poduzetih u državi članici koja prima zahtjev moraju pokrenuti pred sudovima potonje države članice. Prema navodu Suda, ta podjela nadležnosti posljedica je činjenice da se potraživanje i instrumenti koji omogućavaju njegovu naplatu temelje na pravnim pravilima koja su na snazi u državi članici koja podnosi zahtjev, dok su mjere izvršenja donesene u državi članici koja prima zahtjev u skladu s propisima koji su u potonjoj na snazi. Smatram da ta podjela nadležnosti upućuje na činjenicu da Direktiva 2010/24 sadržava postupovna pravila, a ne materijalna pravila o, među ostalim, statusu ili naslovu potraživanja.

18 Vidjeti točku 27. njezinih očitovanja.

19 Društvo Pantochim smatra da država članica koja prima zahtjev djeluje u ime države članice koja podnosi zahtjev. Vidjeti točku 8. njegovih očitovanja. Belgijska vlada u točkama 18. i 21. svojih očitovanja navodi da potraživanje države članice koja podnosi zahtjev stječe status potraživanja države članice koja prima zahtjev te da je potraživanje države članice koja podnosi zahtjev potpuno izjednačeno s potraživanjem države članice koja prima zahtjev.

20 Moje isticanje. Vidjeti članak 13. stavak 5. Direktive 2010/24. Istaknuo bih da Sud, iako je u presudi od 14. ožujka 2019., Metirato (C-695/17, EU:C:2019:209) uvelike slijedio mišljenje nezavisnog odvjetnika M. Bobeka u predmetu Metirato (C-695/17, EU:C:2018:944), nije upotrijebio izraz „potpuno izjednačavanje potraživanja” kojim je nezavisni odvjetnik u svojem mišljenju uputio na načelo utvrđeno člankom 13. stavkom 1. prvim podstavkom Direktive 2010/24, koje nalaže da se potraživanja za čiju je naplatu podnesen zahtjev smatraju potraživanjima države članice koja je primila zahtjev.

administrativnim odredbama koji se primjenjuju na potraživanja vezana uz iste ili slične poreze ili carinu u njezinu pravnom poretku. Međutim, iz teksta kako prvog tako i trećeg podstavka stavka 1. članka 13. Direktive 2010/24 jasno proizlazi da potraživanje države članice koja podnosi zahtjev ne stječe status materijalnog potraživanja države članice koja prima zahtjev.

C. Drugo pitanje

41. Sud koji je uputio zahtjev svojim drugim pitanjem u biti pita Sud treba li pojam „povlašteni tretman" iz članka 10. Direktive 76/308 i članka 10. Direktive 2008/55 tumačiti na način da se odnosi na prioritetno pravo vezano uz to potraživanje, koje daje pravo prvenstva pred drugim potraživanjima u slučaju postojanja više potraživanja, ili na bilo koji mehanizam koji ima za učinak, u slučaju postojanja više potraživanja, prioritetnu naplatu potraživanja.

42. Kako sam naveo u točki 30. ovog mišljenja, smatram da se na postupak koji je trenutno u tijeku pred sudom koji je uputio zahtjev primjenjuje Direktiva 2010/24, a ne Direktiva 76/308 ili Direktiva 2008/55. Sud koji je uputio zahtjev stoga traži tumačenje članka 13. stavka 1. trećeg podstavka Direktive 2010/24. On u tom pogledu pita treba li pojam „povlašteni tretman" smatrati pravom prvenstva pred drugim potraživanjima u slučaju postojanja više potraživanja, ili bilo kojim mehanizmom koji ima za učinak, u slučaju postojanja više potraživanja, prioritetnu naplatu potraživanja. Unatoč formalnoj formulaciji tog pitanja, smatram da sud koji je uputio zahtjev nije naveo kakva praktična razlika između tih dviju alternativa postoji u pravnom sustavu njegove države članice.

43. Ovo ću pitanje stoga donekle načelno razmotriti, usredotočujući se na formulaciju iz same direktive.

44. Mora se istaknuti da se u engleskoj verziji članka 13. stavka 1. trećeg podstavka Direktive 2010/24 uopće ne koristi pojam „privilege" („povlašteni tretman")[21]. Umjesto toga, ta odredba predviđa da država članica koja prima zahtjev nije obvezna potraživanjima drugih država članica dodijeliti *preferences* („prednost")[22] koje se daju sličnim potraživanjima proizašlima u toj državi članici, osim ako drukčije nije dogovoreno između predmetnih država članica ili predviđeno zakonom države članice koja prima zahtjev[23].

45. Iz ustaljene sudske prakse proizlazi da potreba za ujednačenim tumačenjem prava Unije i načelo jednakosti zahtijevaju da pojmovi iz odredbe prava Unije koja za potrebe određivanja svojeg područja primjene i značenja ne sadržava nikakvo izričito upućivanje na pravo država članica trebaju u cijeloj Uniji imati autonomno i ujednačeno tumačenje, koje treba dati uzimajući u obzir kontekst odredbe i

21 U francuskoj verziji članka 13. stavka 1. trećeg podstavka Direktive 2010/24 spominju se i „préférences" i „privilèges". U španjolskoj, češkoj, danskoj, njemačkoj, estonskoj, talijanskoj, latvijskoj, litvanskoj, mađarskoj, malteškoj, nizozemskoj, poljskoj, portugalskoj, rumunjskoj slovačkoj, slovenskoj i švedskoj verziji članka 13. stavka 1. trećeg podstavka Direktive 2010/24 upotrebljava se isti ili gotovo ekvivalentan pojam. On odgovara pojmovima „prednost", „povlašteni tretman", „pravo prvenstva" ili „povlastica".

22 Smatram da je pojam „prednost" iz članka 13. stavka 1. trećeg podstavka Direktive 2010/24 zapravo sinonim pojmu „povlašteni tretman" iz članka 10. Direktive 76/308 i članka 10. Direktive 2008/55. Međutim, mora se naglasiti da su sami ti članci poprilično različiti u smislu njihova područja primjene te da se njihov sadržaj s vremenom promijenio. Vidjeti članak 1. stavak 9. Prijedloga Komisije za direktivu Vijeća i Europskog parlamenta o izmjeni Direktive Vijeća 76/308/EEZ o uzajamnoj pomoći kod naplate potraživanja koja proizlaze iz poslova koji čine dio sustava financiranja Europskog fonda za smjernice i jamstva u poljoprivredi (EFSJP), poljoprivrednih pristojbi i carina te u pogledu poreza na dodanu vrijednost i određenih trošarina (98/C 269/06), COM(1998) 364 *final*, gdje se govori o „prednosti", a ne o „povlaštenom tretmanu". U konačno usvojenom tekstu, to jest u Direktivi 2001/44., govori se o „povlaštenom tretmanu".

23 Društvo Pantochim (stranica 10. njegovih očitovanja), španjolska vlada (točka 31. njezinih očitovanja) i Courd'appel de Mons (Žalbeni sud u Monsu) smatraju da se pojam „povlašteni tretman" odnosi na prednost ili povlasticu. Belgijska vlada navodi da pojam „povlašteni tretman" treba tumačiti kao pravo vezano uz potraživanje, koje daje pravo prvenstva pred drugim potraživanjima u slučaju postojanja više potraživanja (točka 40. njezinih očitovanja). Komisija smatra da ga treba tumačiti kao pravo prvenstvene naplate vezano uz potraživanje (točka 32. njezinih očitovanja).

cilj odnosnog propisa [24]. Osim toga, u nedostatku bilo kakve definicije pojma „prednost” (ili „privilèges” u francuskoj jezičnoj verziji [25]) u Direktivi 2010/24, značenje i opseg tog pojma moraju se odrediti uzimajući u obzir opći kontekst [26] u kojem se on koristi i njegovo uobičajeno značenje u svakodnevnom govoru [27].

46. Pojam „preferences”, koji je prisutan samo u uvodnoj izjavi 14. i članku 13. stavku 1. trećem podstavku Direktive 2010/24, nije definiran u toj direktivi niti se u njoj za potrebe definiranja tog pojma upućuje na pravo država članica. Uvodna izjava 14. u bitnome predviđa da se uporaba ovlasti koje država članica koja prima zahtjev ima na temelju nacionalnih propisa koji se odnose na potraživanja vezana za iste ili slične poreze ili carine „u pravilu ne primjenjuje s obzirom na preferencije vezane za potraživanja proizašla u državi članici kojoj je upućen zahtjev. Međutim, trebalo bi moći proširiti preferencije na potraživanja druge države članice temeljeno na sporazumu između dotičnih država članica.” [28]

47. Članak 13. Direktive 2010/24 naslovljen je „Izvršenje zahtjeva za naplatu”. Njegov stavak 1. prvi podstavak u biti predviđa da država članica koja prima zahtjev mora radi naplate potraživanja na koja se zahtjev za naplatu odnosi upotrijebiti *ovlasti i postupke* predviđene njezinim zakonima, propisima i administrativnim odredbama. Sva takva potraživanja u tu se svrhu moraju smatrati potraživanjima države članice koja podnosi zahtjev, osim ako tom direktivom nije drukčije predviđeno.

48. Prema mojemu mišljenju, treći podstavak stavka 1. članak 13. stavak 1. treći podstavak Direktive 2010/24 nije sročen u obliku iznimke ili odstupanja od prvog podstavka te odredbe: u njemu se govori o nečemu različitom od ovlasti i postupaka koji se primjenjuju na izvršenje zahtjeva za naplatu. S obzirom na opći kontekst i tekst te odredbe, smatram da ona *dodatna* prava ili pogodnosti koje se priznaju u pogledu izvršenja potraživanja države članice koja prima zahtjev proširuje, u određenim okolnostima, na potraživanja države članice koja podnosi zahtjev, povrh ovlasti i postupaka na koje se upućuje u prvom podstavku stavka 1. članka 13. Direktive 2010/24. Kako sam već istaknuo, sve to podupire zaključak u pogledu prvog pitanja da potraživanje države članice koja podnosi zahtjev ne treba smatrati, iz *materijalne perspektive*, potraživanjem države članice koja prima zahtjev jer, da ponovim, sve bi to bilo nepotrebno ako bi potraživanje uživalo taj materijalni status.

49. S obzirom na širok i neodređen način na koji se pojam „prednost” javlja u članku 13. stavku 1. trećem podstavku Direktive 2010/24, smatram da se taj pojam odnosi na bilo koji mehanizam koji, u slučaju postojanja više potraživanja, rezultira prioritetnom naplatom potraživanja države članice koja prima zahtjev. To uključuje – ali nije ograničeno na – prava prioriteta ili prednosti dodijeljena potraživanjima države članice koja prima zahtjev u vezi s redoslijedom ili klasifikacijom njihove

24 Presuda od 16. studenoga 2017., Kozuba Premium Selection (C-308/16, EU:C:2017:869, t. 38. i navedena sudska praksa)

25 Ponovno bih naglasio da te pojmove smatram sinonimima.

26 U Komisijinu prijedlogu, na temelju kojega je donesena Direktiva 2010/24, nije se govorilo o prednosti nego o povlaštenom tretmanu. Vidjeti uvodnu izjavu 13. i članak 22. stavak 2. Prijedloga direktive Vijeća o uzajamnoj pomoći kod naplate potraživanja vezanih za poreze, carine i druge mjere (COM/2009/0028 *final*) (u daljnjem tekstu: Prijedlog Direktive 2010/24). Ta odredba prijedloga u biti predviđa da tijelo koje prima zahtjev prilikom izvršavanja zahtjeva za pomoć u naplati potraživanja obuhvaćenog područjem primjene direktive ne samo da koristi ovlasti predviđene propisima države članice u kojoj ima sjedište, nego ujedno odnosnom potraživanju daje povlašteni tretman koji se priznaje potraživanjima proizašlima u toj državi. Iz zakonodavne povijesti Direktive 2010/24 nije jasno zašto je pojam „povlašteni tretman” zamijenjen pojmom „prednost” u različitim jezičnim verzijama te direktive te koji je bio eventualni smisao te zamjene.

27 Presuda od 4. svibnja 2006., Massachusetts Institute of Technology (C-431/04, EU:C:2006:291, t. 17. i navedena sudska praksa)

28 Nasuprot tomu, vidjeti članak 22. stavak 2. Prijedloga Direktive 2010/24.

naplate, uzimajući u obzir njezin stečajni sustav[29]. Shodno tomu, država članica koja prima zahtjev *može* – ali ne *mora* – takva prava prioriteta ili prednosti priznati, na način predviđen člankom 13. stavkom 1. trećim podstavkom Direktive 2010/24, potraživanjima države članice koja podnosi zahtjev[30].

D. Treće pitanje

50. Sud koji je uputio zahtjev tim pitanjem želi doznati treba li mogućnost izvršenja prijeboja u slučaju postojanja više potraživanja sukladno uvjetima predviđenima nacionalnom odredbom poput članka 194. Programskog zakona od 27. prosinca 2004. ili članka 334. Programskog zakona od 22. prosinca 2008. smatrati prednošću u smislu članka 13. stavka 1. trećeg podstavka Direktive 2010/24.

51. Kako je Komisija istaknula u svojim pisanim očitovanja, opća ovlast prebijanja recipročnih ili uzajamnih potraživanja dio je ovlasti i postupaka koji su na temelju nacionalnog prava dostupni za naplatu potraživanja. Ta ovlast prebijanja vrijedi ne samo u pogledu potraživanja države članice koja prima zahtjev (u ovom predmetu je to Belgijska Država), nego i u pogledu potraživanja drugih vjerovnika ako postoje recipročna ili uzajamna potraživanja[31]. Stoga smatram da ovlast prebijanja recipročnih ili uzajamnih potraživanja načelno spada u područje primjene članka 13. stavka 1. prvog podstavka Direktive 2010/24[32]. Tako, primjerice, ako društvo Pantochim i Njemačka Država imaju recipročna ili uzajamna potraživanja, ona bi se načelno – pod uvjetom da su taj i svi ostali uvjeti iz belgijskog prava ispunjeni – mogla međusobno prebiti.

52. U zahtjevu za prethodnu odluku možda nije dovoljno razjašnjeno odstupaju li članak 334. Programskog zakona od 27. prosinca 2004. ili članak 194. Programskog zakona od 22. prosinca 2008. od općih pravila o prijeboju predviđenih u belgijskom Građanskom zakoniku. Podložno provjeri od strane suda koji je uputio zahtjev, čini se da ta opća pravila zahtijevaju postojanje recipročnih ili uzajamnih potraživanja između istih osoba koje djeluju u istom svojstvu. Dakle, nejasno je tretiraju li se potraživanja države članice koja prima zahtjev (u ovom predmetu je to Belgijska Država) koja su obuhvaćena područjem primjene članka 2. Direktive 2010/24 drukčije od potraživanja ostalih vjerovnika kada je riječ o primjeni pravila o prijeboju.

53. Naime, sud koji je uputio zahtjev u tom zahtjevu upućuje na izvatke iz presude Coura d'appel de Mons (Žalbeni sud u Monsu) od 27. lipnja 2016., u kojima je utvrđeno da ni Programski zakon od 27. prosinca 2004. ni Programski zakon od 22. prosinca 2008. ne odstupaju od općih pravila o prijeboju predviđenih u belgijskom Građanskom zakoniku, koja, kako sam već naveo, zahtijevaju

29 U tom bih pogledu istaknuo da primjena Direktive 2010/24 nije ograničena na slučajeve u kojima je dužnik države članice koja podnosi zahtjev u stečaju. Područje primjene Direktive 2010/24 obuhvaća sva potraživanja navedena u njezinu članku 2., podložno, među ostalim, određenim ograničenjima obveza tijela koje prima zahtjev, koja su predviđena u članku 18. te direktive.

30 Članak 13. stavak 1. treći podstavak Direktive 2010/24 ujedno predviđa da država članica koja potraživanjima druge države članice dodijeli prednost ne smije odbiti dati istu prednost istim ili sličnim potraživanjima ostalih država članica pod istim uvjetima. U tom smislu, ako država članica koja prima zahtjev prednost dodijeli potraživanjima druge države članice, ona ih pod istim uvjetima mora dodijeliti potraživanjima svih ostalih država članica. Budući da takve prednosti mogu ići na štetu ostalih vjerovnika, smatram da se one moraju zakonom dodijeliti na transparentan način kako bi ostali vjerovnici s njima bili upoznati.

31 Naravno, belgijska pravila o prijeboju mora identificirati sud koji je uputio zahtjev.

32 U tom pogledu, vidjeti Komisijin navod u točki 50. njezinih očitovanja. Osim toga, valja istaknuti da stavak 1. članka 6. Uredbe Vijeća (EZ) br. 1346/2000 od 29. svibnja 2000. o stečajnom postupku (SL 2000., L 160, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 19., svezak 3., str. 3.), naslovljenog „Kompenzacija", iako nije vremenski primjenjiv na stečaj društva Pantochim, predviđa da „[p]okretanje stečajnog postupka ne utječe na pravo vjerovnika da zahtijeva kompenzaciju svojih tražbina s tražbinama dužnika ako je dopuštena mjerodavnim pravom za tražbinu insolventnog dužnika". Članak 43. te uredbe, naslovljen „Vrijeme primjene", predviđa da se „[o]dredbe ove Uredbe primjenjuju […] samo na stečajne postupke pokrenute nakon što je ona stupila na snagu. Dužnikove radnje obavljene prije stupanja na snagu ove Uredbe i dalje se uređuju pravom koje je za njih važilo u vrijeme kada su obavljene.". Uredba br. 1346/2000 stupila je na snagu 31. svibnja 2002. Vidjeti njezin članak 47. Uredba br. 1346/2000 stavljena je izvan snage Uredbom (EU) 2015/848 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. svibnja 2015. o postupku u slučaju nesolventnosti (SL 2015., L 141, *str. 19.). Također vidjeti članak 9. stavak 1. Uredbe br. 2015/848, koji se odnosi na prijeboj te je vrlo sličan članku 6. stavku 1. Uredbe br. 1346/2000*. U skladu s člankom 84. stavkom 1. Uredbe br. 2015/848, odredbe te „[u]redbe primjenjuju se samo na postupke u slučaju nesolventnosti pokrenute nakon 26. lipnja 2017. Dužnikove radnje poduzete prije tog datuma ostaju uređene pravom koje se na njih primjenjivalo u vrijeme kada su poduzete."

postojanje recipročnih potraživanja između istih osoba. Osim toga, sukladno navodu Coura d'appel de Mons (Žalbeni sud u Monsu), čak i ako bi se potraživanje Njemačke Države moglo naplatiti kao potraživanje Belgijske Države, ono ostaje potraživanje Njemačke Države te se prijeboj, u nedostatku recipročnih potraživanja, ne može izvršiti.

54. Sud koji je uputio zahtjev u tom zahtjevu ističe i argumente koje je Belgijska Država iznijela u žalbenom postupku koji se pred njime vodi. Sud koji je uputio zahtjev u tom je pogledu istaknuo da je Belgijska Država navela da Programski zakon od 27. prosinca 2004. i Programski zakon od 22. prosinca 2008. predviđaju sustav prijeboja *sui generis* koji u poreznim pitanjima ne zahtijeva recipročnost dugova i potraživanja. Belgijska vlada navela je da je prijeboj takvih potraživanja stoga moguć, pod uvjetom da je podnesen zahtjev za naplatu u skladu s Direktivom 2010/24.

55. Belgijska vlada u svojim pisanim očitovanjima koja je podnijela Sudu tvrdi da treće pitanje nije dopušteno jer sud koji je uputio zahtjev nije objasnio pravila o prijeboju predviđena belgijskim Građanskim zakonikom kao ni mehanizam prijeboja utvrđen Programskim zakonom od 27. prosinca 2004. i Programskim zakonom od 22. prosinca 2008.

56. Uz određeno oklijevanje moram se složiti s tom tvrdnjom. Budući da u zahtjevu za prethodnu odluku kao ni u spisu pred Sudom ne postoji nikakvo konkretno objašnjenje načina na koji taj mehanizam, koji je navodno *sui generis*, djeluje te u kojoj se mjeri eventualno razlikuje od općih pravila o prijeboju predviđenih belgijskim Građanskim zakonikom, ne mogu smisleno ocijeniti je li taj mehanizam obuhvaćen opsegom pojmova „ovlasti i postupci" iz članka 13. stavka 1. prvog podstavka Direktive 2010/24 ili pak čini prednost u smislu članka 13. stavka 1. trećeg podstavka te direktive.

57. Belgijska vlada tvrdi, podredno svojem navodu o nedopuštenosti, da mehanizam *sui generis* samo pojednostavljuje postupak naplate te da ga stoga ne treba smatrati povlaštenim tretmanom (prednošću).

58. Ako Sud treće pitanje bude smatrao dopuštenim te ako mehanizam o kojem je riječ, kako belgijska vlada navodi, samo pojednostavljuje postupak naplate te ne daje potraživanjima Belgijske Države prava prioriteta ili prednosti u vezi s redoslijedom ili klasifikacijom njihove naplate, niti na ijedan drugi način daje prednost Belgijskoj Državi kao vjerovniku [33], smatram da taj mehanizam spada pod ovlasti i postupke u smislu članka 13. stavka 1. prvog podstavka Direktive 2010/24.

59. Sve to zapravo znači da bi država članica slobodno mogla u svojim pravilima o naplati duga predvidjeti opću ovlast prebijanja svih dugova i ukloniti zahtjev uzajamnosti, neovisno o identitetu vjerovnika. *Ako* je to doista učinak Programskog zakona od 27. prosinca 2004. i Programskog zakona od 22. prosinca 2008., što u potpunosti trebaju ocijeniti i utvrditi nacionalni sudovi, tada bi se tu proširenu ovlast prijeboja moralo smatrati dijelom redovnih „ovlasti i postupaka" u smislu članka 13. stavka 1. prvog podstavka Direktive 2010/24 koji su nacionalnim pravom propisani u pogledu stečaja.

60. S druge strane, može se istaknuti da Komisija tvrdi da mehanizam u pitanju, kako se čini, Belgijskoj Državi daje prioritetno pravo naplate koje odstupa od redovnih pravila o prijeboju te da ga kao takvog treba smatrati povlaštenim tretmanom (prednošću) za potrebe članka 13. stavka 1. trećeg podstavka Direktive 2010/34 [34]. Iako se to pitanje, nažalost, može tek hipotetski razmotriti, ako je učinak Programskog zakona od 27. prosinca 2004. i Programskog zakona od 22. prosinca 2008. taj da Belgijskoj Državi uklanjanjem zahtjeva uzajamnosti dugova daje prioritetno ili prvenstveno pravo prijeboja koje ostali vjerovnici ne uživaju, smatram da to čini „prednost" u smislu članka 13. stavka 1. trećeg podstavka Direktive 2010/24.

33 Što mora provjeriti sud koji je uputio zahtjev

34 Komisija smatra da je na sudu koji je uputio zahtjev da ocijeni čini li odnosni mehanizam prijeboja prednost. Vidjeti točku 47. Komisijinih očitovanja.

61. Naravno, čak i ako je tomu tako, to *samo po sebi* ništa ne bi promijenilo jer se mora podsjetiti da članak 13. stavak 1. treći podstavak Direktive 2010/24 *ujedno* predviđa da država članica koja prima zahtjev ne mora sličnim potraživanjima države članice koja podnosi zahtjev dati prioritetna prava osim ako su odnosne države članice to izričito dogovorile ili je to predviđeno pravom države članice kojoj se podnosi zahtjev.

62. Podložno provjeri od strane suda koji je uputio zahtjev, iz spisa pred sudom, te osobito iz članka 15. Zakona od 20. srpnja 1979.[35], čini se da potraživanja države članice koja podnosi zahtjev zapravo *ne* uživaju nikakvu takvu prednost ili povlašteni tretman u belgijskom pravnom sustavu[36].

63. Osim toga, u nedostatku ikakve odredbe u tom smislu, treći podstavak stavka 1. članka 13. Direktive 2010/24, slično prvom podstavku, ne mijenja status potraživanja države članice koja podnosi zahtjev niti rezultira prijenosom tog potraživanja na državu članicu koja prima zahtjev. Iz toga proizlazi da takva prednost ne može dovesti do toga da potraživanje države članice koja podnosi zahtjev stekne status potraživanja države članice koja prima zahtjev. Također zaključujem, radi jasnoće, da davanje prednosti u smislu članka 13. stavka 1. trećeg podstavka Direktive 2010/24 mora, s obzirom na cilj te direktive, a to je osigurati, među ostalim, da država članica koja prima zahtjev pomogne državi članici koja podnosi zahtjev u naplati njezinih potraživanja, ići u korist države članice koja podnosi zahtjev, a ne na njezinu štetu.

VI. Zaključak

64. S obzirom na prethodna razmatranja, predlažem da se na pitanja koja je uputio Cour de cassation (Kasacijski sud, Belgija) odgovori na sljedeći način:

Članak 13. stavak 1. prvi podstavak Direktive Vijeća 2010/24/EU od 16. ožujka 2010. o uzajamnoj pomoći kod naplate potraživanja vezanih za poreze, carine i druge mjere, koji predviđa da se „svako potraživanje u vezi kojega je podnesen zahtjev za naplatu, smatra […] potraživanjem države članice koja prima zahtjev”, treba jednostavno tumačiti na način da potonja država članica mora upotrijebiti ovlasti i postupke koji su predviđeni zakonima, propisima i administrativnim odredbama koji se primjenjuju na potraživanja vezana uz iste ili slične poreze ili carine u njezinu pravnom poretku. Međutim, iz teksta kako prvog tako i trećeg podstavka stavka 1. članka 13. Direktive 2010/24 jasno proizlazi da potraživanje države članice koja podnosi zahtjev ne stječe status materijalnog potraživanja države članice koja prima zahtjev.

Pojam „prednost” iz članka 13. stavka 1. trećeg podstavka Direktive 2010/24 odnosi se na bilo koji mehanizam koji, u slučaju postojanja više potraživanja, rezultira prioritetnom naplatom potraživanja države članice koja prima zahtjev. To uključuje – ali nije ograničeno na – prava prioriteta ili prednosti dodijeljena potraživanjima države članice koja prima zahtjev u vezi s redoslijedom ili klasifikacijom njihove naplate, uzimajući u obzir njezin stečajni sustav. Država članica koja prima zahtjev *može* – ali ne *mora* – takva prava prioriteta ili prednosti priznati potraživanjima država članica koje podnose zahtjev.

35 Također vidjeti članak 20. stavak 1. Loi transposant la Directive 2010/24/UE du Conseil du 16 mars 2010 concernant l'assistance mutuelle en matière de recouvrement des créances relatives aux taxes, impôts, droits et autres measures du 9 janvier 2012 (Zakon od 9. siječnja 2012. o prijenosu Direktive Vijeća 2010/24/EU od 16. ožujka 2010. o uzajamnoj pomoći kod naplate potraživanja vezanih za poreze, carine i druge mjere), koji također predviđa, podložno provjeri od strane suda koji je uputio zahtjev, da strana potraživanja za čiju se naplatu traži pomoć *ne* uživaju nikakav povlašteni tretman.

36 Belgijska vlada je u točki 51. svojih očitovanja Sudu ujedno navela da potraživanja države članice koja podnosi zahtjev *ne* uživaju nikakav „povlašteni tretman”.

Opća ovlast prebijanja recipročnih ili uzajamnih potraživanja dio je ovlasti i postupaka koji su na temelju nacionalnog prava dostupni za naplatu potraživanja ne samo države članice koja prima zahtjev, nego i potraživanja drugih vjerovnika ako postoje recipročna ili uzajamna potraživanja te načelno spada u područje primjene članka 13. stavka 1. prvog podstavka Direktive 2010/24.

Mehanizam koji samo pojednostavljuje postupak naplate te potraživanjima države članice koja prima zahtjev ne daje prava prioriteta ili prednosti u vezi s redoslijedom ili klasifikacijom njihove naplate spada pod ovlasti i postupke u smislu članka 13. stavka 1. prvog podstavka Direktive 2010/24.

Članak 13. stavak 1. treći podstavak Direktive 2010/24 ne mijenja status potraživanja države članice koja podnosi zahtjev niti rezultira prijenosom tog potraživanja na državu članicu koja prima zahtjev. S obzirom na cilj Direktive 2010/24, a to je osigurati, među ostalim, da država članica koja prima zahtjev pomogne državi članici koja podnosi zahtjev u naplati njezinih potraživanja, davanje prednosti u smislu članka 13. stavka 1. trećeg podstavka Direktive 2010/24 mora ići u korist države članice koja podnosi zahtjev, a ne na njezinu štetu.